

PROF. Dr. R. NAHTIGAL.

MATIJA MURKO.

(O priliki šestdesetletnice njegovega rojstva.¹)

Slovenski, a zlasti tudi slovanski javnosti dobro znani učenjak slavist univ. prof. dr. Matija Murko praznuje letos šestdesetletnico svojega rojstva. Rodil se je 10. februarja 1861. leta na Drsteli pri Ptujju, na tistem vzhodu slovenskega jezikovnega ozemlja, iz katerega je izšla ne le cela vrsta odličnih poznavavcev slovenskega jezika, kakor so bili n. pr. Anton Murko (rojen 1809. pri Sv. Rupertu v Slovenskih Goricah), Stanko Vraz (1810), Oroslav Caf (1814.), Davorin Trstenjak (1817.), Božidar Raič (1827.), Josip Šuman (1836.), Maks Pleteršnik (1840.), Anton Raič (1845.), Jakob Sket (1852.), Josip Lendovšek (1854.) i. dr., temveč tudi slavna slavista prvaka Franc Miklošič (1813.) ter iz bližnjega hrvaško-kajkavskega sosedstva Vatroslav Jagić (1838.). Prof. M. Murko spada nedvomno med naše najboljše slaviste sploh, pa naj je to že starejša generacija po Miklošiču z Matijo Valjavcem (1831.), Gregorjem Krekom (1840.) in Stanislavom Škrabcem (1844.), njegova s Karolom Štrekljem (1859.) in Vatroslavom Oblakom (1865.), ali pa tudi katera poznejša. Njegov pomen sega seveda daleč preko ozkih mej slovenskih znanstvenih interesov, a njegova pot preko več znamenitih univerz se more primerjati le še z Jagičevo.

Ko je naš slavljeneec vseskozi odlično prešel srednje šole v svoji štajerski domovini, na Ptujju in v Mariboru, je prišel l. 1880. kot devetnajstleten mladenič na dunajsko vseučilišče, kjer si je izbral za svoj specialni studij slavistiko in germanistiko ter pri-

¹ Članek o prof. Murku je razširjen slavnostni govor, ki ga je pisec gornjih vrst govoril kot Murkov kolega v Gradcu dne 10. marca 1917. l. o priliki Murkovega poziva in odhoda na Lipsiško univerzo. Kratke životopise so dosedaj objavili češki «Ottův Slovník naučný», ruski «Enciklopedičeskij slovar' Brokgauza-Efrona», dr. K. Glaser, «Zgodovina slovenskega slovstva», IV, 194, «Godišňak» srpske kraljevske akademije, XVIII (1904) ter T. St. Grabowski, Dr. M. Murko i jego dotychczasowa działalność naukowa, Kraków 1909. Na razpolago so bili piscu tudi neki osebni podatki prof. Murka. V slovníku je kot leto rojstva pomotoma navedeno «1860».

merjalno jezikoslovje in tako postal učenec svojega slavnega ožjega rojaka Franca Miklošiča, znamenitih germanistov Richarda Heinzela in Ericha Schmidta ter etnologa Friedricha Müllera. Posebno ozki slušateljski stiki so ga vezali, kakor je samo ob sebi umljivo, z Miklošičem, ki ga je tudi pritegnil na pomoč svojim tedanjim delom, n. pr. pri izdaji etimološkega slovarja slovenskih jezikov (1886.). Zato ni čuda, da je slavljencev prvi spis v Ljubljanskem Zvonu l. 1886. bilo lepo in navdušeno napisano poročilo «o Miklošičevih novejših delih» (Ljublj. Zvon, VI., 248, 300). Že preje pa se je o priliki Miklošičeve sedemdesetletnice l. 1883. kot učenec in voditelj dunajskega slovenskega dijaštva — bil je predsednik akademičnega društva «Slovenija» — z veliko erudicijo in spretnostjo potegnil v pravdi o hrvaškem jeziku za svojega učitelja ter napisal v vrsti podlistkov v «Slovenskem Narodu» «Poslanico hrvatskemu akademičnemu društvu ‚Zvonimir‘ v Beču», ki je izšla tudi kot posebna brošura. Hrvaška mladina se namreč ni hotela udeležiti Miklošičeve slavnosti, ker je v svojem nepoučenem šovinizmu mislila, da je Miklošič v svojih delih zatajil «hrvaški» jezik. Za slavljencevo mišljenje je v njej (str. 31) posebno za današnji čas zanimiv odstavek: «Ali hrvatska mladež greši tudi proti ‚hrvatsko-slovenski zajednici‘. Da se pa tendenca tega spisa sploh kakor naslednjih vrstic ne razume krivo niti od Slovencev niti od Hrvatov, razglša njih pisalec, da spada k najprepričanjšim zastopnikom te ideje in da se mu zdi potrebno in se ve da tudi mogoče, da se počasi oni proces, kateri je Hrvatom in Srbom dal jedén književni jezik, razširi tudi na Slovence.»² — S svojim učiteljem Miklošičem se je bavil Murko še pozneje nekočlikokrat: posvetil mu je lepo študijo o njegovih mladih in vzgojnih letih (1898.) ter napisal dva nekrologa (1891.). Nekaj manjših zapiskov o njem ima tudi še «Ljubljanski Zvon» (1891. in 1893.).

L. 1886. je Murko dovršil svoje univerzitetne študije ter postal deležer redke časti, da je bil promoviran «sub auspiciis imperatoris». Pri svečani promociji je predaval o pomembnosti tujk v jezikih z njih kulturno-historičnim ozadjem (Die Bedeutung der Fremdwörter, Wiener Zeitung 1886., Nr. 43, 44), kar nam kaže veselje do etimološkega in pomenoslovnega dela, katerega zanimanja se je navzel pri Miklošiču in katero je še nedavno zopet

² Razstavljeno tiskano že v originalu.

pokazal s krasno oceno novega etimološkega slovarja slovanskih jezikov E. Bernekerja (*Deutsche Literaturzeitung* 1914.). Prim. tudi oceno Gebauerjevega staročeškega slovarja (ravnotam, 1904.) ter razpravo o «suženj» in «muká» (*Wörter u. Sachen*, I., 1909.).

Po doseženem doktoratu je nastopil Murko l. 1887. poldrugoletno potovanje po Rusiji v znanstvene svrhe, da se še dalje vglubi v ruski jezik in književnost ter si nabere raznovrstnega znanstvenega gradiva. Prepotoval je Rusijo v različnih smereh ter z odprtim očesom in razumno glavo pazljivo motril vse tamošnje življenje, kar se vidi iz «potnih spominov in vtiskov», objavljenih l. 1889. v «Ljubljanskem Zvonu» pod naslovom «V provinciji na Ruskem». Ruskim problemom je stopil še bližje po svoji vrnitvi, ko je postal referent za slovanske časopise v dunajskem vnanjem ministrstvu, pa je umevno, da je bil mnogo pozneje, leta 1907./1908., ravno on poklicani recenzent knjige Poljaka Maryana Zdziechowskega o osnovnih problemih Rusije («Ljubljanski Zvon» 1907. in «Österreichische Rundschau», XII.). Poleg omenjenega časopisnega referata je Murko po svoji vrnitvi prevzel še mesto učitelja ruskega jezika na javnem zavodu za vzhodne jezike, pozneje tudi na konzularni akademiji, ter mesto učitelja slovenskega jezika na zavodu «Theresianum». Obenem je postal središče in duša vsega slovenskega in slovanskega društvenega življenja tedanje dobe na Dunaju. Pri tem mu je zlasti dobro služilo njegovo čudovito praktično znanje vseh glavnih slovanskih jezikov, kar je posebno med slavisti zelo redka prikazen. Tudi pisal je v raznih slovanskih jezikih, kakor slovenskem, srbsko-hrvaškem in češkem.

Z vrnitvijo na Dunaj pa se pričinja pri Murku seveda tudi razsežnejše in mnogostransko znanstveno delovanje, katerega prva doba sega do časov habilitacije za docenta slovanske filologije na dunajski univerzi (1897.). To delo se je gibalo nekako v štirih smereh, tičoč se 1.) slovanske starejše literarne zgodovine, zlasti srednjeveške povestne književnosti in nje prehajanja od naroda do naroda; 2.) slovenskega jezika in njegove književnosti; 3.) kritičnega dela v Jagičevem «Archivu» za slovansko filologijo, ter 4.) informativnega dela o raznih Slovanov se dotikajočih vprašanj na različnih straneh. Poleg tega se vidijo tudi že priprave za habilitacijski spis. Občudovati moramo veliki razmah, ki ga tekom nekolikih let dvigne med najodličnejše in najbolj mnogostranske slaviste.

Pri dunajski akademiji znanosti je izšel l. 1890. važen spis o «povesti sedmerih modrijanov pri Slovanih» (Die Geschichte von den sieben Weisen bei den Slaven, Sitzungsber. der phil.-hist. Classe, CXXII), s katerim si je pridobil priznanje tako izbornega poznavayca srednjeveške literature, kakor je bil Gaston Paris. O isti stvari nadaljuje v «Radu» Jugoslavenske akademije v Zagrebu (Bugarski i srpski prijevod knjige o sedam mudraca, Rad C), ter v «Zeitschrift für vergl. Literaturgesch.» (Beiträge zur Textgeschichte der Historia septem sapientium, Neue Folge, IV.). S to snovjo je v zvezi «roman Apolonija, kralja tirskega» in dr., s katerim se bavi l. 1891. in 1892. v Jagićevem «Archivu» (Die russische Übersetzung des Apollonius von Tyrus und der Gesta Romanorum, Archiv, XIV in prim. tudi XIII). Tu zasleduje tudi starejše literarne severnoslovanske, češko-poljske in poljsko-ruske stike. Pozneje je priobčil o podobni snovi razpravo «Zapadna epistola o nedelji v južnoslovanski književnosti» (v Zborniku, izdanem v čast Jagićeve sedemdesetletnice), posebno pa je mogel govoriti o tem še v knjigi o starejših južnoslovanskih književnostih (1908.). Vse omenjene razprave se odlikujejo po svoji literarno-historični primerjalni in tekstno-kritični metodi.

Poleg njih pa je postavil naš slavljeneec v ospredje svojega znanstvenega zanimanja takoj spocetka tudi slovenski jezik in njega književnost. L. 1891. in 1892. je izšla v «Letopisu Matice Slovenske» obširna in izborna razprava o tako težkem predmetu, kakor so enklitike v slovenščini, a v razpravi v «Archivu», XIV., iz l. 1892. razlaga nekatere oblike slovenskega jezika. Že l. 1890. poroča v «Ljubljanskem Zvonu» o «Prešernu pri Rusih», a sledeče leto objavlja svoj slavnostni govor o Prešernu, ki ga je govoril na dunajski slavnosti o priliki devetdesetletnice Prešernovega rojstva. Tudi k stoletnici je prispeval pozneje spis «Misli k Prešernovemu životopisu» (Ljublj. Zvon, 1901.). L. 1891. je imel žalostno nalogo, napisati nekrolog svojemu bivšemu učitelju Miklošiču (v Letopisu Matice slov. in v Neue freie Presse). L. 1895. podava v «Ljubljanskem Zvonu» sliko Ivana Navratila ob njegovi sedemdesetletnici. V ta čas spadajo tudi temeljiti članki o Slovencih, njih jeziku, književnosti in narodopisu v češkem Ottovem Slovniku Naučnem. Prim. še v «Ljubljanskem Zvonu» kratka zapiska o Kopitarju in Franu Jeriši (Ljublj. Zvon 1886. in 1887.) in v Zeitschrift für österr. Volkskunde, I. in III. pregled slov. etnografske literature za l. 1894. in 1895. Tu naj omenim končno še objavo

treh hrvaških listin iz Kostanjeviškega samostana v «Izvestjih muz. društva za Kranjsko» za l. 1893.

Izredno plodovito je tudi slavljencevo ocenjevalno delo v Jagičevem Arhivu za slovansko filologijo, katero pričanja z l. 1890. in katero teče posebno obilno v tej prvi dobi znanstvenega delovanja. Tu nahajamo ocene knjig in razprav o starejši ruski, češki in poljski literarni zgodovini in njih medsebojnih stikih, pa tudi o novejših pisateljih in pesnikih, kakor o predhodniku poljskih romantikov Brodzinskem ter o Mickiewiczu in Ševčenku, o beloruščini in o beloruskih ter maloruskih narodnih pesmih in drugem narodnem blagu, o ruskem in slovanskem narodopisju, o narodno-pravnem značaju Slovanov in dr.

V informativnem pogledu se spominjam zlasti zanimivih doneskov v odličnem dunajskem tedniku «Zeit», n. pr. iz novejše ruske literature o Čehova povesti «Mužiki» i. dr., ali to gradivo mi sedaj ni dostopno. Več takih doneskov ima tudi «Ljubljanski Zvon», kakor n. pr. o Kopernickega poljskem prevodu srbskih narodnih pesmi o bojih na Kosovem polju «Na Vidov dan» (1889.), «Poljska ustava z dne 3. maja» (1891.), «Misli s češke razstave», o Budilovičevem «Slavjanskoje obozrénije», «Češka opera na Ruskem», o Šreplovem spisu «O Vrazovoj kritici» (1892.), o Masarykovi knjigi «Česká otázka», «Akademijin predsednik, ki piše za kmete», «Gribojedova Aleksandra Sergejeviča stoletnica» (1895.), «Dela po narodopisni razstavi češko-slovanski» (1896.) in morda še kaj. O zadnjem predmetu, praški «narodopisni razstavi češko-slovanski» iz l. 1895. je podal tudi podrobnejši poročili (v Letopisu Mat. slov., 1896., in v Mittheilungen der anthropolog. Gesellschaft in Wien, XXV.), o slovenski narodopisni literaturi za l. 1894. in 1895. pa je izšel pregled v Zeitschrift für österr. Volkskunde, I. in III. Praška narodopisna razprava je v Murku sploh zbudila veliko zanimanje za narodopisje, a iz tega zanimanja se je pozneje razvila cela vrsta naravnost klasičnih razprav o slovanskih narodopisnih problemih, vežočih narodopisna in jezikoslovna prašanja.

V Murkovo informativno delo te dobe spadajo tudi že omenjeni članki o Slovencih v Ottovem Slovníku Naučnem. Tudi to panogo, v kratkem obrisu predstaviti kar cel narod ali deželo, je Murko pozneje razvil do pravega mojstrstva, a deležni so postali tega predvsem Hrvati in Srbi (prim. «Kroaten und Serben» v «Österr. Rundschau» IX., 1906., v srpsko-hrvatskem prevodu v Osijeku 1907.; «Die Balkanslaven.» Veröffentlichungen der Handelshoch-

schule München III., 1914.); «Das serb. Geistesleben» v «Süddeutsche Monatshefte» 1916.; «Die slav. Liturgie an der Adria» v «Österr. Rundschau» II., 1905.; «Die ethnograph. Verhältnisse Russlands» v «Internat. Monatsschrift für Wissenschaft, Kunst und Technik» XIV., 1920.).

418 Leta 1897. je pristopil naš slavljeneec k habilitaciji za privatnega docenta slovanske filologije na dunajski univerzi ter izdal v to svrhu svoje znamenito delo o «nemških vplivih na češko romantiko» z dostavkom o «Kolláru v Jeni in pri Wartburški svečanosti» (Deutsche Einflüsse auf die Anfänge der slavischen Romantik, I. Theil. Die böhmische Romantik. Graz 1896.). Početek zanimanja za to dobo pa sega že nekaj let nazaj, v leto stoletnice Kollárjevega rojstva (1893.). Tedaj je v jubilejnem «Sborníku» objavil nekaj Kollárjevih pisem ter češko razpravo o Kollárjevi slovanski vzajemnosti (Kollárova vzajemnost slovanská), a naslednje leto je orisal «Jana Kollára» tudi za Letopis Matice Slovenske. O razpravi v «Sborníku» pravi Jagić: «Das Anziehendste enthält die hübsch geschriebene Skizze Dr. Murkos» (Archiv, XVI. 293.). S pripravami k velikemu delu o «nemških vplivih» je v zvezi tudi slavljencev pregled literature k Šafaříkovi stoletnici (Archiv XVIII., 1896.). Prim. še objavo pisma St. Vraza Hanki (Vienac 1896.) ter «Danjkovo in Čopovo pismo do Šafařika» (Ljublj. Zvon 1898.).

Knjiga o nemških vplivih na češko romantiko je zbudila splošno in veliko pozornost, kakor se to redko dogaja resnično znanstvenim delom.³ Tako kompetentni češki strokovnjak kakor literarni

³ Ocene so objavili (podatkov mi sedaj ni mogoče vseh izpopolniti): Österr. Literaturblatt, VI, 270 (Helfert), Literar. Anzeiger, XIII, Nr. 4 (Dr. J. Ranftl), Polnische Post, III, Nr. 1 (Dr. M. Zdziechowski), Zeitschrift für vergl. Litteraturgesch. N. F. (isti), Göttinger Gelehrter Anzeiger, 1899, Nr. 8 (A. Hauffen), Deutsche Litteraturzeitung, 1897, Nr. 21 (W. Nehring), Dom in Svet, 1897, št. 12, 14, Zeitschrift für deutsches Altertum, XLIV (W. Vondrák), Deutsche Revue, Listy filologické (J. Jakubec), Historische Zeitschrift (K. B.), Deutsche Zeitschrift f. Geschichtswiss. N. F., II, 177 (Soerensen), Vienac, 1897, br. 6, Literar. Centralblatt, 1897, Nr. 18, Literar. Rundschau, 1897, Nr. 10 (A. E. Schönbach), Euphorion, IV (J. Krejči), Literaturblatt für germanische und romanische Philologie, XXII, 1901, Nr. 3—4 (H. Lambel), Mittheilungen des Inst. für österr. Geschichtsforschung, XX, 138 (S. M. Prem), Bericht des freien deutschen Hochstiftes zu Frankfurt am Main (Dr. M. Koch), Die Zeit, XI, Nr. 138 (Th. G. Masaryk), Das Magazin für Litteratur, LXVI, Nr. 18 (A. L. Jellinek), Revue historique, 1899 (J. Goll), Die Nation, 1897, Nr. 51 (A. St.), Časopis český histor., III, 98 (J. Máchal), Časopis musea král. česk., 1897, 171 (Fr. Bilý), L. Rozhledy, VI, 389, Moravská revue, I, 5 (Th. G. Masaryk), Ate-

historik J. Vlček na sledeč način razlaga in čeni imenovano delo (Archiv XX., 419.): (Prof. Murko) «je hotel ugotoviti romantični značaj, romantično okrasko češke nacionalno-patrijotične ideje za časa borb za svobodo ... in to se mu je ... popolnoma posrečilo. Ideje kot take niso Nemci spravili na dan ter jo na Češko šele presadili, temveč latentna, domača, vkoreninjena ideja je dobila v češkem narodu po analognih stremljenjih Nemcev svojo popolno okrepitev, svojo časovno, moderno obliko, svoj romantični značaj.» «Murkova nedvomna zasluga je, da je prvič obsežno in po virih ... dokazal vpliv nemške romantike ... na češko renesanco XIX. stol. S tem je spravil speti zopet dovršen kos razpitega kitajskega zidu v prid primerjalnega literaturnega raziskovanja in obenem našel za novočeško produkcijo prve polovice XIX. stol. njeno organsko zvezo z zapadnoevropskim literaturnim razvitkom. Njegovo delo je tem hvalevrednejše, ker mu je bila nepopularnost primerjalne literarno-historične metode na Češkem prav dobro znana» (str. 420.). «V celokupnosti je torej Murkova knjiga eden iz najbolj zanimivih in važnih doneskov k primerjalni zgodovini češke literature. Pojasnila je mnogo, razširila silno duševno obzorje, ter podala tudi tam plodotvorne izpodbude, kjer ni mogoče soglašati z njegovim nazorom» (str. 427.). V dostavku k Vlčkovi oceni pozivlja urednik Jagić, naj se knjiga prevede na češki in ruski jezik. Še drug češki literarni historik, A. Novák, se vrača v arhivu (XXVI., 446.) k Murkovi knjigi, jo imenuje «važno publikacijo ... že izvedeno s primerjalno literaturno metodo» ter nadaljuje: «S pomočjo silne koncepcije je postavil Murko tudi češki preporod v okvir enotne velike evropske duševne struje: romantike; njegova fina konstrukcijska umetnost je podredila vse osebnosti eni enotni ideji, vsa dela enemu posebnemu tipu.» Končno naj omenim še tretjega odličnega češkega literarnega historika Jana Jakubca, ki v Murkovem životopisu v Ottovem Slovníku Naučnem imenuje Murkovo delo «směrodatný spis», ki je «prinesel v češka literarno-historična raziskovanja nove vidike, spravljajoč češko literaturo v trdnejšo zvezo s svetovnim idejnim tokom.» Pripominja tudi nenavadno pozornost, s

neum, 1897, 390 (P. Chmielowski), Przegład polski, 1, 125, 1897, V, 329 (Dr. M. Zdziechowski), Przegład literacki, II, Nr. 7 (Dr. J. Leciejewski), Žitje i Slovo, IV, 81 (J. Franko), Izvěstija II-go otdělenija petrograjske akademije, II, 4/1109 (N. K. Grunskij), Archiv für slavische Philologie, XIX, 612, XX, 417, 446 (E. Kraus, Vlček, Novák).

katero je bilo to Murkovo delo sprejeto ne le pri Čehih, temveč tudi v vsem drugem slovanstvu in med Nemci.

Tako se je prof. Murko s posebne vrste znamenitim habilitacijskim spisom še bolj uveljavil v slovenski filologiji, a knjiga njegova je postala jedna iz osnovnih in mnogo citiranih te stroke. Ž njo in s habilitacijskim predavanjem o «prvih korakih ruskega romana» (Ljubljanski Zvon 1897. in Wiener Zeitung 1897., Nr. 6, 7) pa je slavljenec tudi še pokazal, da se je njegovo znanstveno zanimanje tedaj izrazito okrenilo v smeri novodobne literarne zgodovine, pa je bilo pričakovati, da se iz tega njegovega delovanja sčasoma izcimi posebna univerzitetna stolica za slovanske literature, kakor so jo dotle poznale že vse druge filologije, izvzemši slovansko, pa je ta stvar šele sedaj, in sicer slučajno najlepše na ljubljanski univerzi uravnana, kjer zastopata dva odlična strokovnjaka, eden starejšo, drugi novejšo slovansko literarno zgodovino, a oba še s posebnim ozirom na domačo. Z Murkom se je stvar zasukala drugače. On je sicer nadaljeval v započeti smeri. Kot docent je predaval n. pr. v letnem tečaju 1897. l. o «Janu Kolláru», a v zimskem tečaju 1897./1898. l. o «romantiki pri Južnih Slovanih», kar sem z velikim veseljem mogel tudi jaz poslušati. Že naslov drugega predavanja kaže, da se je slavljenec od Čehov obrnil tudi k južnim Slovanom in to seveda predvsem k njih posebnemu literarno-kulturnemu in nacionalnemu gibanju, znanemu pod imenom «ilirizem». Študij romantike pa ga je privedel mimogrede tudi že k južno-slovanskemu narodnemu epskemu pesništvu, iz katerega si je splel ravno nedavne čase nove lovorike. Iz tega pa se razvidi tudi, kako plodovit je vsak obširno in sistematično temeljito zasnovan znanstveni študij. V dunajski «Chronik des Wiener Goethevereins» (XI., 1897., zv. 9—10) je mogel tako pisati o «Goethejevih odnosajih k Češki» ter o «Goetheju in srbskem narodnem pesništvu» (v «Chronik» je izšlo oboje v ekscerptu, obširnejše pa prvo v praški «Politiki» 1897., št. 20, 23, 26, drugo v dunajskem tedniku Zeit 1899., št. 256.). V Arhivu l. 1897. ocenjuje spise o prvi novočeški pesniški šoli, o pesniku Puchmajerju in preporodniku Mareku. V zborniku na čast germanistu R. Heinzelu, svojemu znamenitemu in spoštovanemu učitelju in germanisticis, je objavil l. 1898. prezanimiv sočen opis «Miklošičevih mladih in vzgojnih let», ali v literarno-historičnem pogledu pravzaprav o Miklošiču kot Iliru in prijatelju tri leta starejšega ožjega rojaka St. Vraza, glavnega in najboljšega pesnika ilirske dobe pri Hrvatih (Forschungen

zur neueren Literaturgeschichte, Festgabe für Richard Heinzel, Weimar 1898.). V zborniku na čast Strossmayerja «Spomen-Cviete» (1900.) pa je razpravljajal po prvih virih o «početku Gajevih Novin in Danice.» Mnogo let pozneje je mogel o vsem tem na kratko vkupno govoriti v pregledu južnoslovanskih literatur (v zbirki «Kultur der Gegenwart» 1908.), a o Drechslerja-Vodnika monografiji, tičoči se St. Vraza, je poročal posebej v «Ljubljanskem Zvonu» (1910.). Iz istega 1910. l. sta dva zapiska o Vrazu v mariborskem «Časopisu za zgodovino in narodopisje» (VII.): «Vrazove za tisk pripravljene slovenske pesmi» in «Vraz v Solčavi». Šrepelov spis «O Vrazovoj kritici» je naznanil v Ljubljanskem Zvonu že l. 1892. Eno njegovo pismo je objavil v Viencu 1896. Iz posla z romantiko je sledila končno že l. 1897. tudi še razprava o «prvih usporedivačih sanskrita sa slovenskim jezicima» (Rad jugoslav. akademije v Zagrebu CXXXII.), prežete pa so tega tudi *od. životopisa* «Misli k Prešernovemu životopisu» (Ljubljanski Zvon 1901.). Prim. tudi gori omenjeni objavi pisem Hanku in Šafaříku.

(Konec prihodnjšč.)

JANKO GLASER:

MISEL PRED SPANJEM.

Na tebe mislil sem z zaprtimi očmi —
in moje misli bile so kot reka,
ki v solncu letnem mimo se odteka.

Kar ti
nenadoma si prišla in prebredla
jo z belo nogo, tiho, brez šumenja —
jaz sem strme te čakal sred zelenja —
in ko sem mislil, da boš k meni vsedla
na breg se solnčni, več bilo te ni ...

Že v daljavi zadnji val usahnil:
moj trudni sen je v spanje omahnil.

Ali je to pesem; o rednicah mi povejte: ali j

14/7 921

PROF. Dr. R. NAHTIGAL:

MATIJA MURKO. (Konec.)

Povsem svojevrsten in nov pojav je iz l. 1900. obširni životo-
pis prerano umrlega genijalnega slovenskega slavista dr. Vatro-
slava Oblaka, štiri leta mlajšega slavljencevega prijatelja (Kne-
zova knjižnica VI.). Leško se reče, da nihče ni bil tako v stanu,
napisati prijateljski intimno sliko in oceno življenja in delovanja
V. Oblaka, od graške filozofske fakultete predloženega prvega
univerzitetnega profesorja za slovenski jezik in književnost. S
kako ljubeznijo in navdušenostjo je nanizal v enoten red bisere ^{Za slo} ^{jezik}
rezultatov Oblakovih preiskav ter jih osvetlil s spretno kritično
roko. Tako je napravil iz Oblakovega življenjepisa minijaturno
slavistično enciklopedijo, knjižico, ki jo je kot vademecum pri-
poročati vsakemu slovenskemu slavistu. Prof. Murko je namen
monografije sam označil na sledeč način (v nemškem ekscerptu
iz slovenske biografije, str. 3): «da pripravi širšim krogom raz-
umevanje za dela filologa, slavistom pa po virih oriše življenje
in delovanje odličnega tovariša.» Nemški posnetek je naučno
ministrstvo s polnim pravom priporočilo srednješolskim knjižni-
cam kot čtivo za dijake. Ako se ima dijak navduševati in vzgajati
ob vrlinah staroklasičnih znamenitih mož in junakov, zakaj se
ne bi v svoji nepokvarjenosti ogreval tudi v občudovanju «animae
candidae» junaka duha, ki je vse žrtvoval na ljubo ljubljeni vedi
in ki je ob njej izgorel kakor sveča v temini.

Dasi pa samostojna in obširna biografija Oblaka gotovo pred-
vsem predstavlja akt pijetete in prijateljske ljubezni, vendar mo-
remo vkljub temu v zvezi s sestavki o Miklošiču, Navratilu (glej
gori), Šrepelu (Ljubljanski Zvon 1905.), Štreklju (Veda in mari-
borski časopis 1912.), Josipu Konstantinu Jirečku (Oesterr. Zeit-
schrift für Gesch. I., Wien 1918-20.), pa tudi o Kopitarju in Vuku
Karadžiću (Ljubljanski Zvon 1908.), Peri Gjorgjeviću (Ljubljanski
Zvon 1903.), Šafaříku (Archiv XVIII.) ter o «slovanski filologiji
v Nemčiji» (Internat. Monatsschrift für Wissenschaft, Kunst und
Technik XII. 1917.), konstatirati pri Murku tudi velik interes za
zgodovino svoje filologije, kjer pa v ospredje stopa posebni
zmisel za živejši biografčni material.

Leta 1902. je pozvala Murka graška filozofska fakulteta, da prevzame stolico za slovansko filologijo po prof. dr. Gregorju Kreku, s tem pa se je pričela zanj ne le nova znanstvena (že tretja), temveč tudi nova življenjska doba. V znanstvenem oziru se je moral zgoditi nek okret. Ako je kot privatni docent hotel gojiti predvsem literaturno zgodovino, se je moral sedaj kot profesor že zaradi predavanj in drugega univerzitetnega pouka zanimati tudi za jezikovno stran filologije. Pri tem je na originalen način raztegnil njen okvir na realije. V splošnem se graška doba odlikuje po vršitvi znanstvenih idej zlasti trojnih smeri, ki embrionalno sicer segajo že v prejšnjo dobo, ki pa so se samostojno razvile in razrasle šele sedaj. Te smeri so izdaja knjig o starejših in novejših južnoslovanskih literaturah in cela vrsta klasičnih razprav o slovanskem narodopisju ter srbsko-hrvatskem narodnem epskem pesništvu.

Prve tečaje so ga zamudila še predavanja. Stvari, ki so v tem času izšle, so v prvi vrsti ocene, ki kažejo še nadaljevanje prejšnjih zanimanj. Poleg raznih doneskov in poročil v «Ljubljanskem Zvonu» (l. 1903. o Štrekljevem spisu «Die Ursache des Schwundes des prädikativen Instrumentals im Slovenischen und Serbischen» ter o Peri Gjorgjeviću, l. 1905., o M. Šrepelu, l. 1907. o M. Zdziechowskega osnovnih problemih Rusije, l. 1908., o Kopitarju in Vuku Karadžiću ter Scotusa Viatora spisu o bodočnosti Avstro-Ogrske, l. 1910. o Drechslera-Vodnika knjigi o St. Vrazu, A. Cuvaja «Gragji za povijest školstva kraljevine Hrvatske i Slavonije» ter prvem in drugem letniku slavističnega časopisa «Rocznik slawistyczny», l. 1912. o tretjem in četrtem letniku istega časopisa), v mariborskem «Časopisu za zgodovino in narodopisje» (l. 1904. o V. Habjanića beležki o narodnem običaju na Murskem polju «Frjanovo», l. 1906. o Niederlejevih Slovanskih starožitnostih, l. 1910. o Vrazovih za tisk pripravljenih slovenskih pesmih in o Vrazu v Solčavi, l. 1911. o Jirečkovi srbski zgodovini, 1912. o Štreklju) ter v «Vedi» (l. 1911. o «rodoljubni knjigi brez rodoljuba», t. j. o Žunkovičevem spisu «Die Slaven ein Urvolk Europas», l. 1912. o Štreklju, l. 1913. o Karličevi knjigi «Kraljski Dalmatin», o izrazu «Bolgari ali Bulgari»), ocenjuje Murko l. 1904. v «Euphorionu» Brücknerjevo zgodovino poljske književnosti, nekaj let pozneje l. 1909. v «Studien zur vergl. Literaturgeschichte» tudi zgodovino češke književnosti Jakubca in Nováka. Istega 1904. l. poroča v «Deutsche Literaturzeitung» o Gebauerjevem staro-

češkem slovarju, čemur se pridružuje l. 1914. istotam Bernekerjev etimološki slovar. Prim. še razpravo o Janezu Husu kot reformatorju latinske pisave za Slovane (*Στρομάτεις*. Grazer Festgabe zur 50. Versammlung deutscher Philologen und Schulmänner).

Izmed gori omenjenih treh graških smeri srečamo po imenu najprej že l. 1904. — sicer še kot nadaljevanje prejšnjega bavljenja z romantiko — srbskohrvatsko narodno pesem. V «Euphorionu» objavlja kot «donesek k zgodovini sprejema srbskih narodnih pesmi v Nemčiji» razpravo o «recenziji srbskih narodnih pesmi, pripisani po krivem I. Grimmu», v «Arhivu» pa l. 1906. spis o «srbskohrvatskem narodnem pesništvu v nemški književnosti» (spisu je pridejana Murkova slika). V tem spisu govori zlasti tudi o raznih problemih znanstvenega preiskovanja te važne panoge južnoslovanskega kulturnega življenja. L. 1908. razglablja v «Ljubljanskem Zvonu» na podlagi korespondence razmerje med Kopitarjem in Vukom Karadžićem, slavnim glavnim nabiravcem srbskohrvaških narodnih pesmi ter ustanoviteljem sedanjega srbskohrvaškega književnega jezika ter prihaja do zaključka: «Kopitar je ustvaril celega Vuka Karadžića (str. 281). Leta 1909. pa vidimo Murka že jasno na potu, po katerem je šel zadnja leta v smeri, tičoč se srbskohrvatske narodne epike. V berlinski «Zeitschrift des Vereins für Volkskunde», je izšel namreč spis «o narodni epiki bosanskih Mahomedancev», a kmalu na to, l. 1912., je nastopil Murko v poletnih mesecih znanstveno potovanje po jugozapadni Hrvatski, severnozahodni Bosni in severni Dalmaciji, l. 1913. pa po srednji Bosni in vsi Hercegovini z namenom, da podobno botaniku, ki preiskuje življenja cvetke, ali dijalektologu, ki zasleduje življenje glasov in besednih oblik, preuči tudi življenje slavnoznanane srbskohrvaške narodne epske pesmi na licu mesta v vseh njenih pogojih obstanka, razvitka in propada. Njegova silno zanimiva opazovanja, ki jih pa ni še zaključil, so zabeležena do sedaj v vrsti t. zv. «poročil» dunajski akademiji znanosti (slede v redu, kakor so izšla):⁴ 1.) o fonografskih snimkih srbskih, po večini mahomedanskih narodnih pesmi v severozahodni Bosni po

⁴ Oznanila so objavili: Laographia, 1915 (Kiriakides), Zeitschrift für deutsches Altertum und deutsche Litteratur, LV, 51 (E. Schröder), Berliner philologische Wochenschrift, 1916, Nr. 33—34 (C. Bethe), Internat. Archiv für Ethnographie, XXII (N. v. Wijk), Českoslov. narodopisný věstník (Polivka).

leti 1912. (Anzeiger der Philos.-Histor. Kl., 1913, Nr. VIII, v poseb. odtisku kot «Nr. XXX der Berichte der Phonogramm-Archiv-Kommission»); 2.) o potovanju po severozahodni Bosni in sosednih krajih Hrvaške in Dalmacije v svrhu proučevanja narodne epike bosenskih Mahomedancev (Sitzungsber. Philos.-Histor. Kl., Bd. 173, Abh. 3); 3.) o potovanju zaradi študija narodne epike v Bosni in Hercegovini v letu 1913. (Sitzungsber. Philos.-Histor. Kl., Bd. 176, Abh. 2); 4.) o fonografskih snimkih epskih narodnih pesmi v srednji Bosni in Hercegovini poleti 1913. (Sitzungsber. Philos.-Histor. Kl., Bd. 179, Abh. 1, in kot posebni odtisek tudi «XXXVII. Mitteilung der Phonogramm - Archiv - Kommission»). Murkova opazovanja in poročila so obudila posebno pozornost tudi med klasičnimi filologi, ker nudijo lahko važne pojasnilne paralele k raznim vprašanjem o Homerjevih pesmih. Prof. Leskien, prednik Murkov na lipsiški univerzi, mu je pisal 17. maja 1915. (o prvem poročilu): «Es ist das Belehrendste über die Verhältnisse der Epik, was ich je gelesen habe. Ich hatte längst die Vermutung, dass ein grosser Teil der Lieder literarischen Ursprungs sei, hätte das aber mit meinen hiesigen Mitteln nicht genügend erweisen können und freue mich über die Aufklärung durch sie.» Poglavje o guslarjih in pevcih narodnih pesmi je n. pr. v drugi izdaji Bogdanovičevega Pregleda književnosti hrvatske in srbske zadobilo popolnoma drug značaj nego je bilo v prvi, ker so že uporabljeni rezultati Murkovih raziskav (prim. Archiv für slav. Philologie, XXXVII, 219). Umevno je, da je potemtakem baš prof. Murko prevzel po pokojnem Štreklju tudi predsedstvo slovenskega oddelka podjetja za izdajo narodnih pesmi, ki jo je nameravalo svoj čas dunajsko naučno ministrstvo, ki pa bo šlo sedaj seveda svojo samostojno pot dalje.

Smisel za realno ozadje narodnega pesništva je prof. Murko morda prenesel od svojih ravno tako znamenitih narodopisnih razprav, ki jih pa ni primerjati običajnim narodopisnim spisom, temveč tvorijo na podoben način pravzaprav le realno ozadje za filološka in linguistična in seveda tudi kulturno- in socijalno-zgodovinska prašanja. V Gradcu je taka struja, izhajajoč pri preiskavi zgodovine besede od zgodovine predmeta ter s tem v najtesnejšo zvezo spravljajoč predmet in izraz, vstvarila celo svoje znanstveno glasilo «Wörter und Sachen», katero izhaja od l. 1909. in katerega sourednik je poleg univerzitetnih profesorjev Meringerja, Meyer-Lübkeja, Mikkole in Mucha tudi naš prof. Murko.

Toda še pred ustanovitvijo časopisa je prof. Murko že l. 1906. objavil v «Mittheilungen der anthropologischen Gesellschaft in Wien» važen spis o «zgodovini kmetske hiše pri južnih Slovanih» (zur Geschichte des volkstümlichen Hauses bei den Südslaven). Nadaljeval je s tem neko študijo Meringerjevo, ali razni kompetentni strokovnjaki so mnenja, da nudi ravno Murkov spis tisto, kar zadene pravo in s čimer je mogoče soglašati. Naravnost klasično pa je imenovati razpravo «Grab als Tisch» (Wörter und Sachen, 1910), ki jo je imenoval romanist Meyer-Lübke «kapitalno delo» ter jo stavljaj romanistom za vzor. Obširnejšo priznalno oceno je napisal Rus E. Aničkov v Archiv für slav. Philologie, XXXIV, 578 sl. Dalje sledi še l. 1913. razprava «Die Schröpfköpfe bei den Slaven. Slav. bana, banka, lat. balnea» (Wörter und Sachen, 1913). Poleg tega kulturno-historično razlaga sprejem srbskohrvaških besed «suženj» in «muka» pri Slovencih (Wörter und Sachen, 1909), poroča o Fr. S. Kraussa slovanskih narodopisnih preiskavah (Hessische Blätter für Volkskunde, 1910.) in izpopolnjuje poročilo o narodopisnih muzejih v južnovzhodni Evropi (Zeitschrift für österr. Volkskunde, 1910). Prim. še «Stand der Volkskunde bei den Südslaven» (Korrespondenzblatt des Gesamtvereines des deutschen Geschichts- und Altertumsvereines, 1912).

Literarnohistorična zanimanja so rodila pregled starejših in novejših južnoslovanskih literatur. Oboje je izšlo l. 1908., in sicer zadnje v Teubnerovi zbirki «Kultur der Gegenwart», I, 9 («Die südslavischen Litteraturen»⁵), prvo pa kot večja samostojna knjiga v lipsiški Amelangovi zbirki vzhodnih literatur («Geschichte der älteren südslav. Litteraturen»⁶). S to knjigo je imel

⁵ Ocene so objavili: Žurnal Minist. narodn. prosvěšč. (N. Petrovskij), Glas Matice hrv., IV, br. 1—2 (—1—), Časopis český histor., XV, 465 (J. Máchal), Nastavnik, XX, 53 (J. Živanović), Monatschrift für höhere Schulen, IX, 207 (W. Christiani).

⁶ Ocene so objavili: Časopis vlasten. spolku mus. v Olomuci, 1911, č. 2 (G. Jurečka), Nastavni Vjesnik, XIX, sv. 4 (D. Bogdanović), Hrvatsko Kolo, 1908, 460 (A. Radić), Letopis Matice Srpske, 1909, sv. 1 (J. Radović), B Igarška sbirka, XV, 9 (T. G.), Revue critique, 1909, 1 (E. Denis), ČZN., V, 195 (Arnejc), Russkij filolog. věstnik, 1908, 460 (E. Karskij), Dom in Svet, 1908, 573 (L. Lenard), Carniola, 1911, 103 (Lokar), Zapiski nauk. tovarišč. im. Ševčenka, 1909, I (J. Franko), Savremenik, V, Nr. 1 (B. Drechsler), Literar. Rundschau fürs kathol. Deutschland, 1910, Nr. 2 (St. Dobrzycki), Świat słowiański, 1909, V, in v posebni brošuri, Kraków 1909 (T. St. Grabowski), Wiener

neprijeten dogodljaj z neko — ponesrečeno in precej nedostojno kritiko v Archivu, XXXII, tako da se je moral obrniti v posebni brošuri na bravece Archiva ter odgovoriti kritiku in uredniku (Ljubljana 1911). K njej je bil primoran objaviti še dodatek (Allgem. Literaturblatt, 1911). Toda že v istem Archivu, XXXII, sodi mlad hrvaški literarni historik Nagy vse drugače o imenovanem delu. Ko ocenjuje srbskega učenjaka P. Popovića «Pregled srbske (stare) književnosti», meri to delo ravno ob Murkovi knjigi ter pravi: «Ako primerjamo ta poglavja (t. j. o starejši srbski prozaični književnosti: o romanih, povestih, apokrifih, hagijografskih, životopisnih, panegiričnih in zgodovinskih spisih) z obrisom iste snovi pri Murku . . ., tedaj se najboljše vidijo slabe strani Pregleda» (str. 584). Ko omenja Leskien v svoji izborni novi slovnici srbskohrvaškega jezika srbskohrvaško cerkvenoslovansko književnost, se umevno ne more spuščati v podrobnosti, pa opozarja zato le na knjigo prof. Murka (A. Leskien, Grammatik der serbo-kroatischen Sprache. Heidelberg 1914, str. XXXII). Murkova knjiga je res literarna zgodovina s kulturno-historičnim ozadjem in primerjalno literarno-historično metodo. Sledi predvsem za idejami in ne podava, kakor je bilo preje skoro splošno navadno, le opisa raznih rokopisov v svrhu bijo- in biblijografske zbirke gradiva za filološke potrebe. S kakim smislom za istinito življenje je pisana, kažejo celo neke proroške besede v uvodu o narodnosti macedonskih Slovanov: «Ako pride do delitve, tedaj mej ne bodo odmerili filologi, katerim se to pripisuje, ali ki si to domišljajo, ampak diplomati in strategji, ter se bodo pri tem najbrže ravno tako malo brigali za dijalektične posebnosti kakor za gospodarske potrebe, katerim se njih črte dovolj pogosto naravnost rogajo» (str. 12). To je sicer žalostno, ali žal bridka resnica. Obema občnima literarno-historičnima pregledoma stoje ob strani

Zeitung vom 31. Dez. 1908 (Dr. J. Karásek), Allgem. Litteraturblatt, 1910 31 4 (W. Wondrák), Učilišten přegled, dec. 1908 (B. A.), Österr. Rundschau, XXV, 2 (A. Sauer), Nastavnik, XX, sv. 3—4 (J. Živanović), Ljubljanski Zvon, 1909, 186 (I. Tomišek), Slovan, VII, 63 (Aškerc), Srpski književni glasnik, 1909, jan. (Dr. V. Čorović) s prip. uredn. P. P. na str. 76), Deutsche Literaturzeitung, 1912, Nr. 13 (P. Popović), Göttinger gel. Anzeiger, 1911, Nr. 10 (A. Brückner v oceni Snopkovega spisa o Cirilu in Metodu v Opera Acad. Velehrad, II, Kromeriz, 1911), Byzantinische Zeitschrift, XVIII, 600 (C. Jireček), Theologische Literaturzeitung, 1909 Nr. 4 (Bonwetsch), Theologische Rundschau, XIII, 3, Przegład histor., VIII, 1 (L. Gumplowicz), Münchner Neueste Nachrichten, 1909, Nr. 1 (—th—).

neke manjše razprave kakor o slovanskem bogoslužju ob Jadranskem morju («Die slav. Liturgie an der Adria» v Oesterr. Rundschau, 1905), «Zapadna epistola o nedelji v južnoslovanski književnosti» (v Zborniku u slavu Vatroslava Jagića, 1908), o Hrvatih in Srbih (Oesterr. Rundschau 1906, srbskohrv. prevod 1907, prim. tudi «Die Balkanslaven» 1914, gl. gori), o Kopitarju in Vuku Karadžiću (Ljublj. Zvon 1908), o Stanku Vrazu (Ljublj. Zvon in Časopis za zgodov. in narodop. 1910), «Jedinstvo jezika i književnosti Hrvata i Srba» (Srpsko-hrvatski Almanah za g. 1911.), «Nauka o jeziku i književnosti Hrvata i Srba» (Srpski književni Glasnik 1911), o Jirečkovi zgodovini Srbije (Časopis za zgod. in narodop. 1911), o «Kulturi starosrbske države» na podlagi Jirečkove knjige «Staat und Gesellschaft im mittelalterlichen Serbien» (Časopis za zgod. in narodop. 1915) in o srbskem duševnem življenju pred vojsko, posebno na podlagi Skerličevih del («Das serb. Geistesleben» v Süddeutsche Monatshefte 1916). Prim. še «Ko je napisao ‚Razgovor vila Ilirkinja‘ god. 1835.?» (Ljetopis Jugoslav. akad. 1916).

Leta 1913. je zasnoval prof. Murko pri Wintrovem založništvu v Heidelbergu pod svojim uredništvom izdajo slavističnih monografij, ki so vsled vojnih razmer začele izhajati šele leta 1919. in ki jih odvarja F. Kidriča spis «Die protestantische Kirchenordnung der Slovenen im XVI. Jahrhundert» s kratkim uvodom urednika prof. Murka.

Ko je 20. septembra 1916. l. umrl v Lipskem znameniti slavist in jezikoslovec A. Leskien, je lipsiška univerza pozvala za njegovega naslednika prof. Murka iz Gradca. 19. maja sledečega leta je imel prof. Murko v Lipskem že nastopno predavanje o slovanski filologiji v Nemčiji (prim. «Die slav. Philologie in Deutschland» v Internat. Monatsschr. für Wissensch., Kunst und Technik, XII). Ravnotam (XIV) je Murko, kakor sem že omenil, pisal tudi o etnografskih razmerah v Rusiji, a v «Oesterr. Zeitschrift für Geschichte», I, je objavil obširen, štiri tiskovne pole obsegajoč, lep in temeljit ter znanstveno pomemben življenjepis velikega učenjaka in najboljšega poznavavca južnoslovanskih in balkanskih narodnosti in njih zgodovine, profesorja dunajske univerze Čeha Josipa Konstantina Jirečka.

Toda v Lipskem Murku ni bilo sojeno dolgo ostati. Dalekosežni narodnostni prevrat, ki je nastopil kot posledica vojske in poloma germanskega nasilja, je zbudil tudi prof. Murku željo, delovati dalje znanstveno med svojimi, med Slovani. In tu so bili Čehi

hitrejši, nego mi južni Slovani, pa so pozvali Murka na svojo praško univerzo, kjer se sedaj nahaja in deluje. A kako hitro se je tu vživel in postal duševno središče tam bivajočih Južnih Slovanov, dokazuje njegovo pismo v letošnji peti številki Ljubljanskega Zvona: «Měšťanská beseda» in Jugoslovani v Pragi ter to, da je 22. maja govoril v imenu južnih Slovanov in slavnosti sedemdesetletnice vodje čeških pisateljev Alojza Jiráska.

Znanstvena priznanja je žel prof. Murko do sedaj predvsem le od znanstvenih društev in akademij znanosti, ki so ga izvolile za dopisujočega ali vnanjega člana, kakor zagrebška (1897), belgrajska (1905) in praška (1913) akademija znanosti, društvo Ševčenka (1914), češko (1902) in avstrijsko (1914) narodopisno društvo. Praška češka univerza mu je podelila naslov doktorja «honoris causa» (1908).

To je v glavnem pregled življenja in obsega znanstvenega delovanja prof. Murka. Lahko se reče, da slavista s tako širokim duševnim obzorjem, s tako bliskovitim in globokim, na avtopsiji osnovanim znanjem vsega slovanskega sveta brez izjeme, s takim poglobljenjem v kulturno-historične in etnografične vire in probleme duševnega žitja in bitja slovanskih narodov ni izlepa najti.

Pa tudi kot človek in učitelj je Murko velesimpatična prikazen. Ne le da se je brigal za svoje ožje slušatelje še po odhodu z univerze ter skrbel za znanstveni naraščaj, tudi drugi mnogoštevilni slovanski, a zlasti slovenski dijaki vedo mnogo povedati, s kako očetovsko dobrotljivostjo in prizanesljivostjo je bil vsak čas pripravljen pomagati revnim dijakom. Bil je vedno vodja ali član raznih podpornih in bolniških dijaških društev ter se je trudil za njih prospeh in urejenost. Posebno poglavje je Murkov smisel za društveno in družabno življenje. Koliko nebrojnih predavanj je imel o resnih znanstvenih vprašanjih v najrazličnejših znanstvenih in prosvetnih društvih ter drugih zborovanjih. Kako je znal postati in biti povsod središče slovanske družabnosti! Kako je s tem podpiral narodno čustvovanje in smisel za organizacijo!

«Ljubljanski zvon» in pisatelj teh vrst se o priliki šestdesetletnice rojstva pridružujeta gotovo mnogoštevilnim čestitcem ter tudi od sebe iskreno čestitata jubilaru, da še mnogo čiliñ let preživi v prospeh in procvit vzljubljenega mu vede.

